

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI

7-2306
(GK.75)

.../.../2012

Sayı : B.21.0.GGM.0.01.00.610-184

Konu : Soru Önergesi (7/2306)

23.02.2012* 05357

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: TBMM Başkanlığının 2/1/2012 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.00-62978 sayılı yazısı.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Sayın Celal ADAN'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği 7/2306 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Hayati YAZICI
Bakan

Ek: Soru önergesi cevabı (4 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

İstanbul Milletvekili Sayın Celal ADAN'a Ait 7/2306 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

1-2-3) Gelir vergisine tabi olan ticaret ve sanat erbabı; kazancın tespit usulü bakımından basit usulde veya gerçek usulde vergilendirilmekte olup gerçek veya basit usulde vergilendirme kapsamında bulunan mükellefler, yıl içerisinde elde ettikleri gerçek kazançları dikkate alınmak suretiyle kendi beyanlarına göre vergilendirilmekte ve mükelleflerin kazançları ile orantılı olarak vergi ödemeleri hedeflenmektedir.

Diğer taraftan, Gelir Vergisi Kanununda yer alan götürü usulde vergilendirme esası 1/1/1999 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılarak yerine basit usulde vergilendirme esası getirilmiş olup, anılan Kanunun 47 ve 48 inci maddelerinde yer alan genel ve özel şartları topluca taşıyanlar, 51 inci maddede yazılı faaliyetlerde bulunmamak kaydıyla basit usulde vergilendirilmeden yararlanabilmektedir.

Basit usulde vergilendirilen mükelleflere, defter tutulmaması, muhtasar ve geçici vergi beyannamesi verilmemesi, kayıtlarının meslek odalarında tutulması, teslim ve hizmetlerinin katma değer vergisinden istisna olması ve günlük hasılatları için gün sonunda toplu belge düzenlenmesi gibi ilave bir takım avantajlar sağlanmıştır.

Öte yandan, 5615 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda yapılan düzenleme ile vergi indirimi uygulaması kaldırılarak "Asgari Geçim İndirimi" sistemi getirilmiştir. Söz konusu sistem; mükellefin kendisi, çalışmayan ve herhangi bir geliri olmayan eşi ile bakmakla yükümlü olduğu çocukları için ve 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgari ücretin brüt tutarı üzerinden belirli oranlarda indirimler uygulanması ve bu indirim tutarına isabet eden gelir vergisi miktarının ücretlinin hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilmesi suretiyle uygulanmaktadır.

Asgari geçim indirimi uygulaması ile ücretlilerin medeni hali dikkate alınarak aylık 66,48 TL ile 113,03 TL arasında hesaplanan asgari geçim indirimi tutarı, ücret üzerinden hesaplanan gelir vergisinden düşülmektedir. Başka bir ifade ile, asgari geçim indirimi uygulaması nedeniyle asgari ücretin %58,88 ile %100'ü vergi dışı bırakılarak istihdam üzerindeki vergi yükü önemli ölçüde azaltılmakta ve ücretlinin eline geçen tutar da asgari geçim indirimi kadar artmaktadır.

Öte yandan, Cumhuriyet tarihinin en kapsamlı mali yapılandırma yasası olan "6111 Sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun"la mükelleflere;

- Birikmiş borçlara ödeme kolaylığı,
- Mükellef ile vergi idaresi arasındaki davaların sulh yoluyla çözümü,
- İnceleme ve tarhiyat safhasında bulunan vergiler için kanundan yararlanma,
- Matrah ve vergi artırımında bulunan mükelleflere önemli avantajlar,
- İşletmedeki emtia ile kayıtlarını uygun hale getirmek isteyen mükelleflere kolaylıklar,
- Pişmanlıkla beyan uygulamasının teşviki,
- Yapılandırılan borçların taksitle ve kredi kartıyla ödenebilmesi,

hususlarında önemli imkanlar getirilmiştir. Bu uygulamadan esnaf ve sanatkarların önemli bir kesimi de yararlanmıştır.

Diğer taraftan, Maliye Bakanlığı'nca hazırlık çalışmaları devam eden Gelir Vergisi Kanununun yeniden yazımı çalışmalarında, küçük esnaf ve sanatkarların vergilendirilmesine ilişkin hususlar da değerlendirilmektedir.

4) Esnaf ve sanatkarların işyerinde kullanılan elektrik ve doğalgazda indirim yapılmasına yönelik olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nca yürütülen bir çalışma bulunmamaktadır. Bununla birlikte, enerji fiyatlarının belirlenmesi 1/7/2008 tarihinde yürürlüğe giren "Maliyet Bazlı Fiyatlandırma Mekanizması" kapsamında yapılmakta olup söz konusu mekanizma, 4628 sayılı "Elektrik Piyasası Kanunu"nun geçici 9 uncu maddesinde belirtilen geçiş dönemi süresince de yürürlükte kalacaktır. Bu mekanizma, hammadde kaynaklarındaki maliyet ve döviz kurlarındaki değişimlerin fiyatlara yansıtılmasını sağlamaktadır.

Diğer taraftan, bazı illerde vergi ve sigorta primi teşvikleri uygulamak, enerji desteği sağlamak ve yatırımlara bedelsiz arsa ve arazi temin etmek suretiyle yatırımları ve istihdam imkanlarını artırmak amacıyla çıkartılmış olan 5084 sayılı "Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" yürürlüktedir.

Bu Kanun;

a) Vergi ve sigorta primi teşvikleri ile enerji desteği açısından Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığınca 2001 yılı için belirlenen fert başına gayri safi yurt içi hâsıla tutarı, 1500 ABD Doları veya daha az olan iller ile bu iller dışında kalan ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca 2003 yılı için belirlenen sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasına göre endeks değeri eksi olan illeri,
b) Bedelsiz arsa ve arazi temini açısından (a) bendindeki iller ile kalkınmada öncelikli yöreler kapsamındaki diğer illeri,

kapsamaktadır.

5) Sosyal Güvenlik Kurumunca, aylık bağlandıktan sonra ticari faaliyete devam etmesi nedeniyle 2012 Ocak döneminde aylıklarından sosyal güvenlik destek primi kesintisi yapılan kişi sayısı 528.267'dir.

5510 sayılı "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu"nda sosyal güvenlik destek primi kesintisine tabi çalışma; ilk defa bu Kanuna göre sigortalı olup yaşlılık aylığı bağlananlar için 30 uncu maddede; Kanunun yürürlük tarihinden önce iştirakçi veya sigortalı olanlar, vazife malullüğü, malullük ve yaşlılık veya emekli aylığı bağlananlar ve Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sosyal güvenlik destek primi ödeyerek çalışmaya devam edenler hakkında ise geçici 14 üncü maddede düzenlenmiştir.

5510 sayılı Kanunun geçici 14 üncü maddesinde, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi veya sigortalı olanlar, vazife malullüğü, malullük ve yaşlılık veya emekli aylığı bağlananlar ve Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sosyal güvenlik destek primi ödeyerek çalışmaya devam edenler hakkında sosyal güvenlik destek primine tabi olma bakımından bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümlerin uygulanmasına devam edileceği hüküm altına alınmıştır.

Bu itibarla, sosyal güvenlik destek primi uygulamasını kaldırmaya veya oranını düşürmeye yönelik bir çalışma yapılmamaktadır.

6) Emekli aylıklarının intibakı; aylıkların genel düzeyinin artırılmasından ziyade çalışma hayatı boyunca çalışma ve prim ödeme koşullarını eşit düzeyde gerçekleştiren aynı yaşta emekli olan, fakat emekli oldukları tarihin farklı olması nedeniyle aylık hesaplama yöntemlerindeki değişiklik sebebiyle farklılaşan emekli aylıklarının eşitlenmesi olarak değerlendirilmektedir.

İntibak taleplerinin temelinde, çalışma süreleri ve kazançları aynı olan sigortalılara eşit aylık miktarının ödenmesi yatmakta ise de, aylık bağlama sistemlerinde yıllar itibariyle değişiklikler yapılmakla birlikte sigortalılara, emekli olmaya karar verdikleri tarihte mevcut koşullarıyla yürürlükte bulunan emeklilik sistemi kurallarına göre aylık bağlanmıştır. Aylık bağlama usullerinin belirli dönemlerde değişmesi nedeniyle aylıklar arasında farklılıklar bulunabilmektedir.

Bununla birlikte, intibak işlemlerinin yapılması yönünde Sosyal Güvenlik Kurumunca teknik çalışmalar tamamlanmıştır. Yapılan çalışmalar neticesinde; 2000 yılından önce emekli olup halen aylık almaya devam eden yaşlılık 1.635.384, malullük 31.258, ölüm 1.076.789 olmak üzere toplam 2.743.371 kişi bulunduğu anlaşılmıştır. Ayrıca, 2000-2008 yılları arasında gerçekleşen yıllık TÜFE'nin tamamı ve gelişme hızının %75'i uygulanmak suretiyle, 2000 yılından önce emekli olanların %70'inin yani 1.913.442 kişinin bir şekilde bu uygulamadan faydalanacağı tespit edilmiştir.

İntibak işlemi sonucunda, emekli aylıklarında 2012 Ocak ayı artışları ile birlikte en fazla 322 TL'lik bir artış olacağı öngörülmektedir.

7) Esnaf ve sanatkarlar; Ülkemizde ekonomik ve sosyal kalkınmanın dengeli biçimde sağlanması, dağıtılması ve sürdürülmesine yaptıkları katkı, işsizliğin azaltılması ve yeni istihdam alanlarının yaratılmasında oynadıkları rol ve piyasa koşullarında meydana gelen değişmelere hızlı uyum sağlayabilen esnek yapıları nedeniyle ekonomik, toplumsal ve sosyal yönlerden vazgeçilmez bir konuma sahiptir.

Esnaf ve sanatkarlara hizmet etmenin önemli alanlarından birinin söz konusu kesimin teşvik ve destek ihtiyaçlarının yeterli düzeyde karşılanması olduğu bilinmekte olup, bu anlayışla, Bakanlığınca, esnaf ve sanatkarların mevcut durumları irdelenmekte, var olan sorunlarının temeline inilmek suretiyle doğru ve rasyonel çözümler üretilmeye çalışılmaktadır.

Başka bir ifadeyle, Bakanlığının yapılanmasına ilişkin 3/6/2011 tarih ve 640 sayılı "Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" hükümleri doğrultusunda esnaf ve sanatkarların desteklenmesine ilişkin olarak Bakanlığınca; esnaf ve sanatkarların sorunlarının tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi, sorunların çözümüne yönelik olarak ilgili kurumlar nezdinde girişimde bulunulması, esnaf ve sanatkarların rekabet güçlerinin artırılması, araştırma, geliştirme ve yenilikçilik yeteneklerinin geliştirilmesi, pazarlama, hammadde ve tezgâh temini amaçlarıyla teşvik ve destekler verilmesi, iç ve dış pazar imkanlarının araştırılması, kredi ve finansman ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla gerekli düzenlemelerin yapılmasını teminen çalışmalar aralıksız bir şekilde yürütülmektedir.

Öte yandan, esnaf ve sanatkarlara, Esnaf ve Sanatkarlar Kredi Kefalet Kooperatifleri (ESKKE) kefaletiyle, Türkiye Halk Bankası tarafından, işletme, yatırım, iskonto kredisi başlıkları altında uygun vade ve limitlerle kredi seçenekleri sunulmaktadır. Bu kredilerde, Bakanlar Kurulu Kararı gereğince, Hazine Müsteşarlığı, faiz oranının % 50'sini sübvansede etmektedir. Bu itibarla, esnaf ve sanatkarlara kullanılan kredilerde faiz oranı, 1 yıldan kısa vadeli kredilerde % 5; 1 yıldan uzun vadeli kredilerde ise % 6 olarak belirlenmiştir.

Esnaf ve sanatkarlara, 2002 yılında Esnaf ve Sanatkarlar Kredi Kefalet Kooperatifleri (ESKKK) kefaletiyle, Türkiye Halk Bankasından kullanılan kredilerin tutarı 153 milyon TL iken; bu tutar 2011 yılının Aralık ayı sonu itibarıyla, 5.5 milyar TL'ye çıkartılmıştır. Bu dönem içerisinde verilen kredi tutarı 36 kat artmış, 2002 yılında kredi kullanan kooperatif ortak sayısı 63.520 kişi iken; bu sayı 2011 yılının Aralık ayı sonu itibarıyla 244.700 kişiye ulaşmıştır.

Bununla birlikte, esnaf ve sanatkarlara verilen kredi üst limiti 2002 yılında 5.000 TL iken; 2008 yılının başından itibaren kademeli olarak 35.000 ve 100.000 TL'ye yükseltilmiştir. Kredilerde vade 2 yıl ile 4 yıl arasında değişmektedir.

Diğer taraftan, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) tarafından Türkiye genelinde, 2003-2011 yılları arasında, 86.692 esnaf ve sanatkara 416.895.357 TL tutarında destek sağlanmıştır. Söz konusu tutarlar, 30/11/2011 tarihi itibarıyla gerçekleşen ödeme tutarlarına ait kesin rakamlardır.

Bununla birlikte, "KOSGEB KOBİ Finansman Destek Kredileri"nin "2003-2010", "Ölçek Endeksli Büyüme Kredisi Destek Programı", "İhracat Destek Kredisi Programı-2010" ve "Acil Destek Kredisi Programı-2011" isimli programlarına Türkiye genelinde başvuran 202.949 işletmeye 11.234.042.168 TL tutarında kredi sağlanmıştır.

Öte yandan, 2003-2011 (21/11/2011 tarihi itibarıyla) yılları arasında, Türkiye genelinde, 47.552 kişinin katılım sağladığı 1.426 adet girişimcilik eğitimi düzenlenmiştir.